

Ko je zorela revolucija...

Dve desetletji, ki sta s svojo neizprosno močjo minevanja skozi razvojno rast in vedno nova spoznanja o pravih ukrepanjih in napakah, v izkušnjah kalili jugoslovansko revolucionarno stranko, Komunistično partijo vse od njene ustanovitve v aprilskih dneh 1919, pa tja do pomembnih prelomnic v letu 1939, sta minili v znamenju velikih družbenih in političnih vrenj, pravih tektonskih premikov v mednarodnem življenju takratne Evrope in sveta. Rodila se je KPJ v prvem letu navidežno uresničenih sanj južnoslovanskih narodov, utelešenih v novi, jugoslovanski državi, Kraljevini Srbov, Hrvatov in Slovencev, zorela v neizprosno razrednem boju in notranjih reorganizacijah ter dočkala jubilejnih, dvajseto leto svojega delovanja kot moč-

naporov pri izgrajevanju sindikalne enotnosti ter še zlasti glede njihove usmerjenosti v zaostrenem zunanjem in notranjem političnem položaju. Glavni referat z naslovom »Stanje v partiji« je imel Tito, Edvard Kardelj je govoril o zunanjem in notranjem položaju, Ivo Lola Ribar o SKOJ, Franc Leskošek in Aleksander Rankovič pa o sindikatih.

● V resoluciji državnega posvetovanja v Tacnu beremo, da je Tito skozi svoj referat o stanju v partiji podal kratko zgodovino notranje krize, ki bi jo pravzaprav najlažje imenovali kar krizo vodstva in ki se je vlekla skozi vsa leta delovanja KPJ, od njene ustanovitve pa do takrat, ko je vodstvo kot generalni sekretar prevzel Josip Broz-Tito. Ta

samemu, čeprav še tako pomembnemu problemu, številne druge, prav tako pomembne pa zanemarjajo. Tako so, denimo, nekatere partijske organizacije vso svojo pozornost posvečale le čisto političnim vprašanjem, vsa druga, kot so organizacijska, kot je vzgoja partijskih kadrov, kot je boj za vsakdanje interese delovnih ljudi, pa so puščala ob strani. Komunisti so dolžni, so zapisali v tacensko resolucijo, upoštevati in reševati vse probleme, pa naj so jim videti še tako neznatni.

● O vseh teh pojavih je v svojem referatu na posvetovanju spregovoril tudi Tito in poudaril, da so bili posledica nebudnosti in politične slepote posameznih članov in vodstev. »Mar bi bilo mogoče«, pravi, »da bi, pa čeprav le začasno, sedeli v samem vrhu partije

VSEM DELOVNIM LJUDEM IN OBČANOM ISKRENE ČESTITKE OB OBČINSKEM PRAZNIKU, 22. JUNIJU SKUPŠČINA OBČINE LJUBLJANA-ŠIŠKA IN DRUŽBENOPOLITIČNE ORGANIZACIJE

na, enotna politična organizacija z jasnimi idejnimi in organizacijskimi cilji, pod vodstvom zgodovinsko izjemne osebnosti — generalnega sekretarja Josipa Broza-Tita.

● Že v začetku leta 1939 (od 15. do 18. marca) so se v Bohinjski Bistrici pod Titovim vodstvom zbrali člani ožjega vodstva KPJ in ustanovili centralni komite KPJ, ki ga je vodil Josip Broz-Tito, poleg tega pa so pripravili in sprejeli nekaj pomembnih dokumentov, nanašajočih se na stanje v sami partiji, predvsem pa na razpletanje dogodkov v Evropi in svetu, ki mu je iz dneva v dan bolj neizprosno grozil vojni spopad. Med 9. in 10. junijem istega leta (1939) pa je v hiši Mihe Novaka v Tacnu pod Šmarno goro potekalo državno posvetovanje KPJ, ki skupaj z dogodkom v Bohinjski Bistrici predstavlja enega najpomembnejših mejnikov v notranjem utrjevanju in organizaciji jugoslovanske partije tik pred izbruhom druge svetovne vojne.

● Na tacenskem zasedanju, udeležilo se ga je 21 delegatov in dva gosta iz Slovenije, Hrvaške, Srbije, Bosne in Hercegovine, Črne gore in Vojvodine, ni pa bilo Dalmatincev in Makedoncev, so opravili temeljito analizo politike revolucionarnih sil v državi glede na odnos do drugih političnih skupin in združenj v državi, glede njihovih prizadevanj in

kriza je v bistvu izvirala iz nenehnih grupških in frakcijskih bojov, usahnila pa je, ko je, kot smo že omenili, stopilo na delo novo vodstvo v domovini in si zagotovilo tudi pomoč komunistične internacionale. Zato so na tacenskem posvetovanju lahko ugotovili, da je požela partija v zadnjih letih pred vojno precejšnje uspehe, kar je ugotavljala že resolucija partijskega vodstva, napisana januarja 1939, hkrati pa so, skozi kritično analizo dela partijskih organizacij v posameznih pokrajinah, opozorili na celo vrsto napak, ki so jih zagrešila posamezna pokrajinska vodstva.

● Prav tako pomembna ugotovitev tacenskega posvetovanja je tudi tista, ki govori o zanemarjanju boja za vsakdanje interese delavskega razreda. Tista zadnja predvojna leta je neupravičeno usahnil boj za ekonomsko in socialno samoosvojitve delavcev. Skorumpiran in fašistoiden režim je lahko brez odpora ukinjal delavstvu njegove ustanove, tako da so se posledice razraščale do tistih razsežnosti, na katerih je delavsko gibanje čakal le še hud boj za lasten obstoj. Z omenjanjem in s kritiko teh pomanjkljivosti so delegati tacenskega posvetovanja opozarjali vodilne partijske delavce, da ni prav, če pri svojem delu običajno posvečajo vso pozornost le enemu

agenti razrednega sovražnika, da bi se vrnili v razne naše organizacije in nižje forume policijski agenti in provokatorji, kakor se je primerilo še nedavno tega s provokatorjem Trilnikom, če bi bilo le malo več budnosti pri tovariših. Koliko škode so naredili taki vohuni, koliko sto ljudi je padlo kot žrtve teh provokatorjev! V preteklosti so se provokatorji vrnili s frakcijskimi boji. Policija je te boje spretno izkoriščala.

● Notranja partijska ureditev in organizacijsko vprašanje sta bili najpomembnejši vprašanji, s katerima so se ukvarjali na posvetovanju v Tacnu, kajti predstavljali sta temeljni pogoj, da je bila partija lahko kos vsem kasnejšim velikim nalogam, ki so jo čakale. In danes, ko iz štiridesetletne razdalje zremo nazaj v tisti čas, ko ob vedenju zgodovinskih dejstev lahko objektivno ocenjujemo takratne dogodke, danes lahko rečemo, da je jugoslovanska komunistična partija s svojo mnogokrat dokazano življenjsko vitalnostjo prebrodila tudi tiste Scile in Karibde, takrat grozeč opomin, danes pa dokaz, kako naj komunisti ne delajo, če hočejo biti in ostati zvesti največjačnejšemu sproščanju človekovih energij — revoluciji.

Mitja Košir

JASNA VIZIJA

● Državno partijsko posvetovanje v Tacnu je tako pokazalo, da je KPJ v tistem usodnem času pred svetovno apokalipso dosegla tolikšno idejno in hkrati organizacijsko enotnost, da je lahko razčistila v svojih vrstah z vsemi, ki niso delovali znotraj dogovorjenih okvirov in hkrati povečala svoj vpliv na celotno politično dogajanje v državi. Miha Marinko, ki je posvetovanje vodil kot delovni predsednik, je leta 1969 v Komunistu zapisal: »Razšli smo se z jasno vizijo bližajočega se vojnega konflikta svetovnega obsega. Pojasnjena nam je bila naloga, da moramo komunisti preiti okvire dotedanjih oblik ljudske, antifašistične fronte še širše v narodnoobrambno mobilizacijo, opirajoč se na takrat edino silo obrambe miru — Sovjetsko zvezo.«